



DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Institutt for energiteknikk
firmapost@ife.no

Deres ref

Vår ref

Dato

21/7875-2

21.12.2021

STATSBUDSJETTET 2022: OPPDRAGSBREV TIL INSTITUTT FOR ENERGITEKNIKK

Innholdsfortegnelse

Statsbudsjettet 2022: Oppdragsbrev til Institutt for energiteknikk	1
1. Innledning	1
2. Overordnede forventninger	2
3. Overordnede utfordringer og prioriteringer på det nukleære området.....	2
4. Mål	2
5. Prioriterte tiltak og bestillinger i 2022	3
6. Budsjettvedtak og fullmakter for 2022	5
7. Styringsdialog og rapportering	6
Vedlegg 1: Styringskalenderen for 2022.....	8

1. INNLEDNING

Vi viser til Innst. 8 S (2021–2022) og Prop. 1 S (2021–2022) for Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og meddeler med dette Stortingets budsjettvedtak av 17. desember 2021. Dette oppdragsbrevet fastsetter mål og prioriterte tiltak for statens bevilgning til de nukleære anleggene ved Institutt for energiteknikk (IFE) for 2022.

Departementet tar forbehold om at IFE innenfor gjeldende budsjettammer kan bli pålagt enkelte oppgaver i tillegg til dem som er beskrevet i dette brevet. I slike tilfeller blir det sendt tillegg til dette oppdragsbrevet.

2. OVERORDNEDE FORVENTNINGER

Nærings- og fiskeridepartements overordnede mål er størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi innenfor bærekraftige rammer. Regjeringen har høye ambisjoner og vil føre en aktiv næringspolitikk der private bedrifter og det offentlige spiller på lag for å akselerere det grønne skiftet. I næringspolitikken vil vi bidra til grønn omstilling i næringslivet ved å redusere klimagassutslippene med 55 prosent innen 2030, øke investeringene på fastlandet, skape flere lønnsomme og attraktive jobber over hele landet, og øke eksporten utenom olje og gass med minst 50 prosent innen 2030. Departementets underliggende og tilknyttede virksomheter forventes å bidra aktivt for å nå disse målene.

3. OVERORDNEDE UTFORDRINGER OG PRIORITERINGER PÅ DET NUKLEÆRE OMRÅDET

Det er betydelig skadepotensial ved uhell ved eller anslag mot IFEs atomanlegg. IFE er som konsesjonshaver ansvarlig for sikker drift og sikring av atomanleggene på Kjeller, i Halden og i Himdalen, i tråd med gjeldende regelverk, konsesjonskrav og pålegg fra Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA). I dette ligger det også et krav om at IFE må ha en holdning til sikkerhet, og en sikkerhetskultur og risikovurdering som gjør at sikkerhetstenking preger alt arbeidet. Videre pålegger det IFE særskilte plikter som følge av å være underlagt sikkerhetsloven og inneholder av skjermingsverdige objekter. Arbeidet med oppfølging av pålegg knyttet til sikkerhet, bl.a. utbedring av lagringsforhold og andre krav knyttet til brukt brensel, og sikring av IFEs nukleære virksomhet skal fortsatt ha høyeste prioritet.

Norsk nukleær dekommisjonering (NND) skal overta IFEs atomanlegg med tilhørende støttefunksjoner for å sikre klare ansvarsforhold i oppryddingen. Målet er overføring fra 1. januar 2024. IFE skal legge til rette for overføringen, i nært samarbeid med NND, herunder levere oppdaterte sikkerhetsrapporter for alle anleggene slik DSA krever. Sikring og sikker drift må opprettholdes i alle faser. IFE skal ivareta og videreutvikle nødvendig kompetanse om anleggene slik at de kan driftes sikkert og dekommisjoneres på en trygg og kostnadseffektiv måte.

4. MÅL

Det er definert følgende hovedmål med tilhørende delmål for NFDs tildelinger til IFE:

Hovedmål

Ivareta sikkerhet ved nukleære anlegg, samt trygg og effektiv håndtering av nukleært avfall og –infrastruktur

Delmål

1. Nødvendig fremdrift i planlegging og gjennomføring av dekommisjonering
2. Nødvendig fremdrift i arbeidet med håndtering og oppbevaring av reaktorbrensel og nukleært avfall
3. Ivareta sikring av objekter og informasjon som har et særskilt beskyttelsesbehov
4. Ivareta sikkerhet ved nukleære anlegg
5. Effektiv bruk av offentlige midler

Rapporten om mål- og resultatstyringssystem (MRS) som ble utarbeidet i 2018, gir detaljert beskrivelse av hovedmålet, delmålene og styringsindikatorne. Hovedmålet og delmålene ligger til grunn for styringsdialogen mellom departementet og IFE. IFEs prioriteringer for bruk av bevilgninger på det nukleære området skal være innrettet mot høyest mulig måloppnåelse, innenfor de rammer og føringer som følger av DSAs krav og pålegg, MRS og dette oppdragsbrevet.

5. PRIORITERTE TILTAK OG BESTILLINGER I 2022

Summen av overførings- og oppryddingsoppgaver er betydelig, og vil til dels trekke på de samme ressursene, slik at det er krevende å oppnå framdrift på alle områder. IFE skal prioritere høyest å oppfylle pålegg fra DSA. Eventuell prioritering av disse gjøres i dialog med DSA.

IFE skal videre legge til rette for overføring av oppgaver og ansvar til NND gjennom å følge opp pålegg og konsesjonskrav fra DSA, bidra med all relevant informasjon om anlegg og forurensing, og utvikle nødvendig kompetanse for det videre oppryddingsarbeidet. Det planlegges for at overføringen gjøres som en virksomhetsoverdragelse jf. arbeidsmiljøloven § 16. IFE skal innen 1. februar 2022 definere hvilke ansatte (på personnivå) som de anser omfattes av virksomhetsoverdragelsen til NND. IFE skal etter nærmere avtale med NND dele all nødvendig personalinformasjon om disse ansatte. Dette skal blant annet omfatte kompetanseprofil for den enkelte ansatte. Alle overføringer av personopplysninger skal skje innenfor rammen av personvernregelverket.

Overføringen vil reguleres gjennom en egen avtale mellom staten og IFE. IFE skal i samarbeid med NND og innen rammen av hovedavtalen utarbeide nødvendige delavtaler knyttet til overføringen og gjennomføre nødvendige tilstandsvurderinger av anleggene. IFE skal informere NFD om vesentlige avtaler som skal inngås med tredjeparter knyttet til oppryddingen. Ved inngåelse av avtaler med tredjeparter i overgangsfasen og som har en varighet ut over overgangsfasen, skal følgende prinsipper legges til grunn:

1. IFE er ansvarlig for å oppfylle alle krav og pålegg gitt av reguleringsmyndigheter, så lenge IFE har konsesjon for å eie og drive anlegg og har eierskap til materialet som avtalen vedgår.
2. IFE står som avtalemotpart for leverandører og også for avtalevederlaget.
3. Finansieringen av avtalene kommer gjennom NND.
4. NND gis innsyns- og konsultasjonsrett i forhandlinger og avtaler.
5. Det legges inn i avtalene at NND kan tre inn i IFEs ansvar i kontraktene når de har konsesjon for å eie og drive anlegg og har overtatt eierskapet fra IFE.

Det skal fortsatt rapporteres om overføringen sammen med NND kvartalsvis.

Sikkerhet og en god sikkerhetskultur skal ligge til grunn for alle tiltak som utredes eller gjennomføres. Ansvar for ev. etablering av lagre eller andre anlegg i overgangsperioden følger de til enhver tid gjeldende konsesjoner.

For delmål 1

Forberedelse til dekommisjonering

Det skal legges et godt grunnlag for gjennomføring av oppryddingen. Reaktorene med tilhørende lagre og verksteder skal tilstandsvurderes slik at tilstand og driftsrisiko er godt dokumentert ved overføringen.

For delmål 2

Brukt brensel og lagerkapasitet

IFE skal prioritere oppfyllelse av aktuelle pålegg fra DSA, bl.a. utbedring av lagringsforhold, kritikalitetsvurderinger og inventaroversikt for å tillate inspeksjon og flytting av brensel og etablering av nye lagre/utvidet lagringskapasitet. IFE bes rapportere om framdrift og alternativer for JEEP I stavbrønn og tømning av Haldenreaktoren innen 1. april 2022, sammen med NND.

Våpenanvendbart materiale

IFE og NND skal fortsette arbeidet for å finne løsninger for håndtering av IFEs beholdning av våpenanvendbart materiale, det vil si høyanriket uran og plutonium. Departementet ber om at IFE sammen med NND utarbeider en statusrapport innen 1. april 2022.

For delmål 3

Oppfølging av sikringspålegg

IFE skal prioritere å oppfylle pålegg fra DSA, og kontinuerlig ha et forsvarlig nivå på sin sikring og beredskap. Påleggene fra fellestilsynet til DSA og NSM (Nasjonal sikkerhetsmyndighet) som ble foretatt i 2018 forventes slutført innen utgangen av 2022, med unntak av Halden der kravet er kompensierende tiltak knyttet til anlegget i Tistedalsgata inntil planlagt permanent sikringskonsept er gjennomført. Departementet ber om en statusrapport innen 1. april 2022.

For delmål 4

Sikker drift av KLDRA (Kombinert lager og deponi for lav og mellomradioaktivt avfall)

IFE har konsesjon for drift av KLDRA i Himdalen og skal drive anlegget i tråd med konsesjonskrav og pålegg fra DSA. IFE skal løpende vurdere og eventuelt justere egne rutiner og prosedyrer for å unngå brudd på konsesjonsvilkår. IFE skal videre sammen med Statsbygg vurdere og iverksette nødvendig vedlikehold, og komme tilbake til en vurdering av langsiktige tiltak, inkludert vurderinger knyttet til sikkerhetsrapport og ev. konsekvenser for overføring av anlegget til NND, jf. rapport fra WSP datert 7. oktober 2021 "Prosjekt KLDRA – sluttrapport". IFE skal videre lede et arbeid med å vurdere og ev. iverksette løsninger for lagringskapasitet på kort sikt, slik at det til enhver tid er tilgang på forsvarlig lagringskapasitet.

For delmål 5Effektiv bruk av offentlige midler

Staten finansierer kun tiltak og drift som er nødvendig for å ivareta sikker drift og sikring av anleggene, og som legger til rette for den kommende oppryddingen. Bevilgningene kan ikke benyttes til andre formål.

IFE må utvikle og opprettholde kompetanse slik at denne er relevant for kommende oppryddingsoppgaver. NFD ber IFE redegjøre for dette i halvårsrapporten for 2022. IFE bes registrere og rapportere utviklingen av ressursbruken for hhv. ordinær drift og pre-dekommisjonering og rapportere i årsrapporten.

IFE skal følge lov om offentlige anskaffelser ved anskaffelser på det nukleære området.

6. BUDSJETTVEDTAK OG FULLMAKTER FOR 2022**6.1. Budsjettvedtak**

For Institutt for energiteknikk er det fattet følgende budsjettvedtak på kap. 908.

Kap. 908	Institutt for energiteknikk	Beløp
Post 70	Tilskudd til drift av atomanlegg, <i>kan nyttes under kap. 907, post 01</i>	322 500 000
Post 71	Tilskudd til sikring av atomanlegg	42 000 000
Post 72	Lån til flytting av laboratorier og infrastruktur	40 000 000
Sum kap. 908		404 500 000

Bevilgningen over kap. 908, post 70 er til opprettholdelse av sikker drift ved anleggene, forberedelse til dekommisjonering, vakhold og beredskap. Bruk av stikkorket "*kan nyttes under*" innebærer at bevilgningen også kan benyttes under kap. 907, post 01.

Bevilgningen over kap. 908, post 71 er til oppfølging av pålegg om sikringstiltak fra DSA og fra fellestilsynet til NSM og DSA.

For begge postene gjelder at IFE innenfor formålet med posten selv skal fordele og benytte midlene for å sikre høyest mulig samlet måloppnåelse. Utbetaling vil i tråd med dagens praksis skje i månedlige rater til IFEs bankkonto.

Bevilgningen over kap. 908, post 72 innebærer at det tilbys et lån på inntil 40 mill. kroner til flytting av laboratorier og infrastruktur på Kjeller. Forutsetningen for lånet er at det skal gi grunnlag for rasjonell framdrift i oppryddingen. Betingelsene for lånet vil fastsettes i dialog med IFE.

Bevilgningen til NND over kapittel 907, post 21 skal brukes til oppryddingsrelaterte aktiviteter og trygg håndtering av atomavfall. IFE kan be om finansiering for egne prosjekter fra NND, eller NND gir oppdrag med finansiering via kap. 907, post 21. De høyest prioriterte tiltakene er oppfølging av DSAs pålegg om håndtering av brensel og utbedring av

lagerforholdene for brenselet. IFE beslutter prioritering av bevilgningene mht. oppfølging av pålegg. NND skal alltid være informert før iverksettelse av tiltak.

Det følger av §5 i Stortingets bevilgningsreglement at utgiftsbevilgninger ikke kan overskrides eller brukes til andre formål enn forutsatt av Stortinget, med mindre det er gitt eksplisitt fullmakt om noe annet.

6.2. Fullmakt om dekning av forsikringsansvar ved atomuhell

Det orienteres om at endringsprotokoller 12. februar 2004 til Pariskonvensjonen og Brusselkonvensjonen om erstatningsansvar på atomenergiens område vil tre i kraft 1. januar 2022. De norske atomanleggene ble ved kgl. res. i februar 2009 vurdert å falle inn under lavrisikoanlegg i henhold til atomenergiloven § 30 nr. 1 andre punktum. Rammen for statsgarantien for innehavere av atomanlegg i Norge ble ut fra dette fastsatt til 80 millioner euro. Størrelsen på den norske statsgarantien er i tråd med det som gjelder for lavrisikoanlegg etter endringsprotokollene som trer i kraft 1. januar 2022.

7. STYRINGSDIALOG OG RAPPORTERING

IFE og NFD skal gjennom styringsdialogen vurdere og følge opp de mål og prioriteringer som er gitt i oppdragsbrevet.

Det vil bli holdt to styringsmøter mellom IFE og NFD i 2022, ett om våren og ett om høsten.

IFE har ansvar for at rapportering skjer i henhold til føringer i oppdragsbrevet, MRS-systemet og vedlagte styringskalender. IFE skal varsle NFD snarest mulig dersom føringer eller frister i oppdragsbrevet eller rapporteringskalenderen ikke kan oppnås.

Vesentlige avvik fra omforente planer, vesentlige spørsmål om sikkerhet og beredskap, økt risiko og øvrige spørsmål av vesentlig politisk interesse innen det nukleære området, skal legges fram for NFD skriftlig ved ansvarlig avdelingsledelse, på et så tidlig tidspunkt som mulig. Tiltak som kan påvirke den langsiktige ressursanvendelsen eller binde staten juridisk ut over NNDs fullmakter, skal det informeres om på tilsvarende måte.

Vedlagt styringskalender gir en samlet oversikt over rapporteringsfrister.

Med hilsen

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Mari K. Kallåk
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi:
Riksrevisjonen

Norsk nukleær dekommisjonering
Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet

VEDLEGG 1: STYRINGSKALENDEREN FOR 2022

Måned	Dato	Aktivitet
Januar	1. januar	Kvartalsvis rapportering på overføring med NND
Mars	1. mars 11. mars 15. mars	Ev. innspill til revidert budsjett 2022 Årsrapport 2022, jf. krav i MRS-rapporten Budsjettforslag 2023
April	1. april	Kvartalsvis rapportering på overføring med NND Rapportering om våpenanvendbart materiale, JEEP I stavbrønn, tømning av Haldenreaktoren og sikring av anlegg sammen med NND
Mai	9. mai	Styringsmøte vår
Juni	Juni	Møte med IFEs styre
Juli	1. juli	Kvartalsvis rapportering på overføring med NND
Sept.	20. sept.	Status økonomi per 31. aug., inklusive eventuelle innspill til endringsproposisjon høstsesjon 2022
Okt.	1. okt. Okt. - nov.	Halvårsrapport for første halvår 2022, jf. MRS-rapporten, omtale kompetanseutvikling og revidert risikovurdering Kvartalsvis rapportering på overføring med NND Dialog om oppdragsbrev for 2023
Nov.	1. nov. November	Innspill til store satsinger 2024. Styringsmøte høst
Des.	31. des.	Oppdragsbrev for 2023